

Mediatraining door journalisten *De Tijd* roept vragen op

Veel journalisten die hun metier (nog) niet hebben verruild voor een politieke carrière schnabbelen in de aanloop van de verkiezingen volop bij door mediatraining te geven aan politici. Het gaat wel eens om politici die ze de volgende dag in hun eigen politieke nieuwsshow te gast hebben. Is de journalistiek bezig haar eigen geloofwaardigheid te verwanselen, vraagt EVERT VAN WIJK zich af. Er zijn deontologische maar ook vaktechnische bezwaren tegen mediatraining door journalisten.

Het gaat niet alleen om mediatraining. Het komt ook steeds vaker voor dat ze als ghostwriter optreden voor politici die een boek willen uitgeven, nadat ze eerst ruimschoots gesoigneerd zijn geweest in een Toscaanse villa. Door die dubbelzinnige opstelling en een slechte pr van de branche, zit de onafhankelijke en serieuze journalistiek in een crisis.

Waarom mag een journalist niet overstappen naar een ander beroep? Puur op de keper beschouwd is daar toch niets mis mee? Politici zie je overstappen naar het bedrijfsleven. Werknemers uit de privé-sector laten zich omscholen tot leraren, maar zodra een journalist het voor gezien houdt en overstapt naar een goed betaalde baan in bijvoorbeeld de politiek, dan staat het land op zijn kop.

'Hiermee wordt de credibiliteit van de pers aangetast', schreef media-ethicus Diederik Vandendriessche van de Universiteit Gent in *De Tijd* naar aanleiding van de recente overstap van Ivo Belet (VRT) en Mark Demesmaeker (VTM) naar de politiek. Ik ben het daar ten dele mee eens. Niet het feit dat een journalist overstapt naar een politieke partij tast de geloofwaardigheid van de pers aan, maar wel het beeld (perceptie) dat daarbij ontstaat.

Pr-probleem

De journalistiek als branche laat echter na door een gebrek aan duidelijke communicatie die perceptie bij te sturen. Eigenlijk is dat vreemd. Want de sector heeft argumenten te over. Ook voor hun overstap hadden journalisten als Belet en Demesmaeker hun politieke voorkeuren. Niets menselijks is hun vreemd. Maar zij wisten voordien maar al te goed dat het hun verdomde taak was als vertegenwoordiger van een onafhankelijk medium aan ongebonden verslaggeving te doen. Daarover bestond geen twijfel en daarom moet zo iets toch uit te leggen zijn. Maar in plaats daarvan stilde alom. In die zin heeft de journalistiek een probleem waar ze zelf geen raad mee weet.

Pr-problemen zijn in de regel niet zo

'ZOLANG de journalistieke bazen van bijvoorbeeld de VRT en de VTM het goedvinden dat hun journalisten in de vorm van mediatrainingen blijven bij-schnabbelen, zal het niet meevallen om met hun dubbelzinnige beeldvorming af te rekenen.'

moeilijk oplosbaar. Hoewel. Waar rook is, is ook vuur. Zo lang de journalistieke bazen van bijvoorbeeld de VRT en de VTM het goedvinden dat hun journalisten in de vorm van mediatrainingen blijven bij-schnabbelen, zal het niet meevallen met hun huidige dubbelzinnige beeldvorming af te rekenen.

Hoe leg je als onafhankelijke omroep uit aan het publiek dat je sterjournalist bij een politicus of bedrijfsleider in nauwe schoentjes werkelijk tot het bot is gegaan, als hij er de vorige dag nog geld aan verdiend heeft door die persoon een mediatraining te geven? Dat valt eenvoudigweg niet te verkopen aan het grote publiek. Ook niet zoals de VRT dat nu aanpakt.

Cosmetische truc

Waarschijnlijk door eerdere schade en schande wijs geworden mochten journalisten van de VRT zich niet meer rechtstreeks laten inhuren door derden. De omroep creëerde echter een achterpoortje. In plaats daarvan kan men er sinds enige tijd een aanvraag indienen bij het opleidingscentrum van de omroep. De medewerkers van deze dienst brengen u vervolgens met de gewenste journalist in contact, zoals Ivo Belet in *Humo* recentelijk nog bevestigde.

Boerenslimheid, denk ik dan, want iedereen beseft onmiddellijk dat dit opleidingscentrum puur een cosmetische

truc is. Kennelijk beseft men er nog altijd niet dat het verkopen van mediatrainingen en het tegelijkertijd willen bedrijven van serieuze journalistiek nu eenmaal niet samengaan. Niet alleen op ethisch vlak, maar ook voor de geloofwaardigheid.

Stelt u zich nu eens voor dat het zou zijn toegestaan dat bijvoorbeeld huisartsen behalve medicijnen voorschrijven, ze die ook zouden mogen verkopen? Het land zou te klein zijn. Je kan geen rechter en partij zijn. Stroppers behoren geen boswachters op te leiden.

Er zijn journalisten die dat haarfijn doorhebben. Die beseffen dat het tegen hebben van alleen nog maar de schijn ten koste gaat van hun persoonlijke geloofwaardigheid en de media die zij vertegenwoordigen. Een al meer dan 20 jaar actieve topjournalist van het Nederlandse NOS-journaal legde me ooit uit waarom hij gestopt was met het geven van mediatrainingen: 'Al weet ik van mezelf voor de volle 100 procent dat ik me niet milder zou voordoen mocht ik iemand voor me hebben die ik al eens getraind zou hebben, toch wil ik iedere discussie over mijn integriteit voorkomen.'

Vak

Dan is er nog een vaktechnische reden waarom veel journalisten beter geen mediatrainingen geven. Goed trainen is een vak. Meermaals heb ik meegemaakt dat ik de psychologische brokstukken kon opruimen die zo'n gelegenheidstrainer bij iemand had achtergelaten. Journalisten zijn dus niet bij voorbaat geschikt voor dit vak. Een goede mediatrainer moet uiteraard voldoende kennis van en inzicht hebben in het functioneren van de media, maar zeker zo belangrijk is ook dat hij beschikt over voldoende psychologisch inzicht.

Hij moet in staat zijn vanuit zijn doelgroep te kunnen denken. Vooral dat laatste is voor veel journalisten een probleem. Ze vertrekken veelal vanuit het medium (format), of vanuit de belangen van de maatschappij in het algemeen. De journalist wordt tenslotte niet voor niets de waakhond van de democratie genoemd.

Daarom mijn gemeend advies: schoenmaker blijf bij je leest.

De auteur is managingpartner bij Van Wyk & Friends, een bureau dat gespecialiseerd is in mediatrainingen, presentatie- en debattechnieken aan bedrijfsleiders en politici in België en Nederland